

Bože słowo za nas

„Pohladajmy na Jezusa, kiž je započatkar a doskónčer wěry.“

(List na Hebrejskich 12,2)

W měrcu a aprylu su ludžo horje hladali: na komet Hale-Bopp. Spodźiwne je, hdyž je na njebju, kotrež steji hewak kaž njezměnjene nad nami, něšto noweho widžeć. Jedna ameriska sekta sej mysleše, zo přińdu z kometom někajke cuze stworjenja k nam. Nimale wšitcy džěchu do smjerće, zo bychy ći přeni byli, kiž so z cuzymi bytosćemi zetkaja. Zaslepjenje a bładna přiwěra! Je dziwne, kajke chuduške nabožne mysle so džensa rozšěrjuja. Bibliske słowo nas napomina, so Jezusej dowěrić, na njeho hladać, kiž steji na spočatku našeje wěry a nas k dokónčenju wjedže.

Druzy hladaja horje, ale nic k njebju. Nowiny su polne z reportažemi wo žiwjenju wulkich hwězdow a mjeńšich hwěžkow ze sporta, hudźby a telewizije. Nowiny chcedža z tym pjenjezyslužić. Čitarjo sej snadź mysla, zo dóstanu dohlad do woprawdžiteho žiwjenja, kotrež je jim po zdaću zawrjene. List na Hebrejskich nas napomina, na Jezusa hladać. Wot njeho nawuknjemy wjac wo wěrnym žiwjenju hač ze wšitkich nowinow a telewizijných wusyłanjow. Je to žiwjenje polne lubosće a nadźije wosebje naprečo tym, kiž hewak žaneje praweje šansy nimaja.

„Ći tam horjeka“ su na wšěm wina: zo je telko bjezdžělnych, zo kriminalita stupa, zo młodžina džěło njenamaka, zo je telko wukrajnikow w Němskej a zo je telko njesprawnosće na swěće. Zawěsće noša poli-

tikarjo wulku zamołwitosć za spomožne zjawne žiwjenje. Ale Bonn njeje Bóh. Wopak je wočakować, zo wutworja politikarjo paradiz na zemi. Politika njemóže hrěch čłowjeka wotstronić. Tole móže jenož jedyn, na kotrehož mamy hladać: Jezus Chrystus. Wón je kral, kaž je před Pilatusom wuznał, ale jeho kralestwo njeje z tuteho swěta. Wón njeknježi z mocu a pjenjezami, wón chce naše wutroby, zo byštej rostle na swěće wěra a lubosć.

Někotři hladaja potuleni dele. Wšelaka nuza je jich potrjechiła: chorosć, problemy w swójbje abo bjezdžělnosć. Tež spóznaće našejenjedospołnosće a našeho hrěcha nas k temu wjedže, zo njehladamy horje a njekročimy z pozběhnjenej hlówu přez žiwjenje. Tež tam plaći słowo, zo mamy hladać na Jezusa, kiž móže našu wěru skrućić a nam prawu perspektiwu pokažac. Wón je k sebi wołał sprócnych a wobćeženych, zo by jich wokřewił. Za naš hrěch je swoje žiwjenje dał, zo bychmy namakali měř za swoju dušu.

Wysoko nad krajom pozběhuj so naše cyrkwyje. W zańdženych lětach smy je nimale wšitke ponowili. Někotre maja na wěži wulki złočany křiž. Tole nas stajnje znowa na to dopomina, zo je Jezus přewinył smjerć a nětko pola Boha je. Na njeho mamy hladać, jemu so dowěrić, zo by so tež nam tón puć wotewrěl, kiž nas wjedže do njebjes, hdžež dožiwimy dokonjenje swojeje wěry. **J. Malink**



Foto: M.

*Žohnowane swjatki
přeje Wam*

Waša redakcija Pomhaj Bóh

Cyrkwinski dzeń 1997

Wšitcy Serbja su wutrobnje prošeni, sej termin za lětuši cyrkwinski dzeń zapisać. Cyrkwinski dzeń so w Barce wotměje. Zahajenje je sobotu, 7. junija w 14.00 hodž., w cyrkwi, a swjedženske kemše su nje-dželu, 8. junija w 10.00 hodž. Program cyrkwinskeho dnja so w juniskim čisle „Pomhaj Bóh“ wozjewi.



Lube dźeći

Zawěsće so hižo na swjat-kowne prózdniny wjese-lice, kiž so wšak bórze za-počnu. Čehodla swjat-kowne prózdniny rěkaja, je drje wšěm jasne, ale wěsće Wy tež, čehodla swjatki scyła swjećimy? Ně? Potajkim:

Swjatki su hižo jara, jara stary swjeden. Samo Židža su je hižo swjēcili před wje-le stalětami. Swjēja je hišće džensa, hdyž su žito dožnje-li. Swjatki su potajkim jich žnjowy džakny swjeden.

Hdyž dokładnje ličiće, su swjatki runje 50. džeń po jutrach. W bibliji móžemy čitać, zo běchu so runje na tutym dnju před nimale 2000 lětami Jezusowi wučomnicy k židowskim swjatkam w Jerusaleme zhromadžili. Zawěsće běchu wšitcy jara wjeseli, zo móžachu so zaso z pře-ce-lemi zetkać, přetož žiwjenje njebě za nich lochke.

Hdyž běchu wšitcy zhro-madženi, slyšachu nadobo wótrě šumić. Tež sylny wi-

chor so zběhny. Nichtó nje-wědžeše, što ma to rěkać. Wučomnicy počachu so bo-jeć. Nadobo widžachu nad swojimi hłowami małe jazyki kaž z wohenja a pyt-nychu, kak so woni ze swja-tym Duchom napjelnichu. Wučomnicy, kiž wšak rěča-chu hač dotal jenož hebrej-šćinu, móžachu nadobo we wšelakich rěčach powě-dać: grjeksce, lačonsce... Wědžachu, zo bě so wulki dźiw stał, a běžachu won na drohu.

Wjele ludži bě tež z tam-nych krajow přišlo, swjatki w Jerusaleme swjěćić. Tu-ći so jara dźiwachu, hdyž

slyšachu wučomnikow w swojej mačernej rěči rěčeć, a myslachu sej, zo su pjeni. Pětr pak jim wšitko wujas-ni. Powědaše wo Jezusu, jeho smjerći a zo je z rowa stanyl.

Po tutym dnju podachu so wučomnicy na puć do cuzych krajow: do Roma, do Grjekskeje, haj, samo do Indiskeje. Tam powě-dachu wo Jezusu a Bohu a založichu wosady. Wot tu-teho dnja sem wobsteji na-ša cyrkej.

Tak su swjatki narodni-ny cyrkwyje, kiž kóžde lěto zaso swjećimy.

Madlenka Malinkec

Spominanje na Zarěčanskeho wučerja Měrcina Krala

„Spěwaj a džělaj“ steješe w serbskej a němskej rěči na-pisane na Zarěčanskej šuli, kotraž so poswjeći 1913 za čas wučerja Měrcina Krala. Njebě to jenož hołe napis-mo. Po hesle „Spěwaj a džělaj“ měješe so w svojim ži-wjenju Měrcin Kral. Wón bě po wusudze čłowjeka, kiž jeho wosobinsce znaje-še, „Serb stareho raza, naj-swěrniji stačan, njespróc-niwy džělačer, najsprawni-ši křesćan, cyle wuběrný wučer, najswěrniji syn svojego luda.“ Z njewšě-dnej pilnosću wěnowaše so nimo powołanja stawizni-skim slědženjam a pozběh-njenju serbskeho šulstwa. Příklad za tajke wobšěrne skutkowanie nazhoni hižo w młodych lětach w swój-bje.

Měrcin Kral narodži so 1872 w Klukšu. Jeho nan, Handrij Kral, bě tu z cyrk-winskim wučerjom. Prjedy hač běchu nana 1869 na wunošne kantorske měst-no powořali, bě so tójšto lět ze skromnišim zastojn-stwom spokojić dyrbał. Bě wučeril w Psowjach, w němskim Oderwitz a skónč-nje dlěje hač lětdžesatk pod serbskim hudźbnikom a kantorom Korlu Awgu-stom Kocorom w Keticach. Nan bě sobustaw Mačicy Serbskeje runje tak kaž jeho

młódši bratr Michał Kral, kiž bě tehórnuja wučer, a to w Sokolcy pola Budyšina.

Z džěćacych lět nazhoni Měrcin Kral wopomiwość wučerskeho powołanja. Sčasami měješe nan w Klukšu sam na 200 džěći wuwučować. K temu služ-ba w cyrkwi, při pohrje-bach, wěrowanjach... Nan běše wobľubowany wučer, kotrehož sej wosadni chwa-lachu.

Džewjeć lět stary bě Měrcin Kral a pjeć lět jeho bratr Jan, hdyž zemřechu 1881 krótko za sobu mać, dorosćeny bratr a nan. Wuj Michał Kral w Sokolcy pře-wza starosć wo syroće. Do-keľž bě nježenjenc, njemo-žeše jeju přiwrzać do swo-jeho domu. Měrcina da do syrotownje w Drježdža-nach. Hdyž běštaj starobu docpětoj, da wuj wobeju hólcow wukublać na wučer-jow. Z wulkimi pjenježny-mi woporami zawěsći jeju přebywanje na Budyskim wučerskim seminarje. Ni-mo teho bě jimaj z příkla-dom jako dobry wučer, skromny čłowjek, slědzer přírody a stawiznow a spis-ar serbskich powědan-čkow a nastawkow.

1892 nastupi Měrcin Kral swoje přenje wučerske městno w Minakale. Jeho předstajeny tam bě młody



Zarěčanski wučer Měrcin Kral Foto: archiv PB

kantor Emil Krawc, bratr serbskeho hudźbnika Bjarna-ta Krawca.

Z Minakala přeńdže Měr-cin Kral 1895 do Zarěča. Je-ho kmanosće spóznał, chcychu jeho hižo bórze do Njeswaćidla nawabić, ale wón wotpokaza. Kaž jeho wuj w Sokolcy wosta tež wón štyri lětdžesatki w Za-rěču. A kaž wuj so tež wón njespokoji z wukonjenjom powołanja. Započa so wob-šěrnje zaběrać ze stawizna-mi. Wjele svojich dopózna-čow je w nastawkach a kni-žkach wozjewił. Najzna-še su jeho „Stawizniske po-wěsće z našich serbskich wsow“, z kotrychž džensa hišće domiznowědni slě-dzerjo čerpaja. Nazběra ko-picu materiala, kiž je so na zbože wuchował a w Budy-šinje přistupny.

Do šěršeje zjawnosće stu-

pištaj wobaj Kralec bratraj po přenje swětowej wój-nje. Měrcin Kral přewza na-wodnistwo serbskeho wučerstwa. Jan Kral postaji so za wyšeho šulskeho ra-dzićela w Budyšinje. Wu-spěchi, kiž so w dwacetych lětach na dobro serbskeje rěče w šuli wudobychu, su zwjazane z mjenomaj Kra-lec bratrow.

Wot lěta 1933 na wuměn-ku w Małym Wjelkowje, wěnowaše so Měrcin Kral dale serbskim slědženjam. Ze starosću wobkedžbo-waše minjenje serbsčiny ze swójbow a wsow. Na-pominaše Serbow, njeza-njechać swoju rěč. Bojo so, zo móhli so njenaruna-jomne duchowne hódnoty zhubić, započa za čas wój-ny samo stare serbske kni-hi wotpisować. 1950 wón zemře.

Rěka, zo maš spominać na svojich wučerjow. Spominanje sej zawěrnje zaslu-ža serbscy wučerjo z Kralec swójby, a mjez nimi wose-bje Měrcin Kral-Zarěčanski.

Trudla Malinkowa

Přindź, stworićelo Ducho, k nam a tróštuj svojich wěrných sam, jim wobradź swoju dobrotu, wšak woni twoje džěći su.

O wuč nas, Wótca prawje znać a Jezom Chrysta lubować, my z wutrobu to wěrimy, zo jeju wobej Duch ty sy.

Delnjoserbska „namšarska kupka“ wuradžowala

Spěchowanske towarstwo za serbsku rěč w cyrkwi z. t. je na wuradžowanju štwórtk, dnja 3. apryla t. l., w Choćebuskej generalnej superintendenturje přihłosowało namjetej hornjoserbskeho ewangelskeho towarstwa z. t., klětu w Delnej Łužicy wuhotować zhromadny serbski ewangelski cyrkwinski dzeń, kiž móhl so zarjadować w juniju w Janšojcach. Posledni tajkile zhromadny cyrkwinski dzeń w Delnej Łužicy je so wotměł w léce 1961. Zhromadnje zjawnje wustupować budžetaj wobě ewangelskej towarstwje tež na lětušim cyłóněmskim ewangelskim cyrkwinskim dnju w Lipsku. Jako jara zwjeselace je so na wuradžowanju tež wuzběhnyło, zo budže lětsa nazymu w Gołkojcach po wjace hač sydomdzesatlětnjej přestawce zaso serbska namša a to skladnostnje jubileja před 250. lětami w Gołkojcach rodzeneho fararja Jana Bjedricha Fryca, přeložowarja Stareho zakonja do delnjoserbskeje rěče. Nětčiši Gołkojski wosadny farar, kiž běše dotal Božim službam w serbskej rěči wotchileny, kaž tež wosa-

dna cyrkwinska rada stej próstwje skupiny „Serbska namša“ přihłosowaloj a trěbnu podpěru pripraviloj.

Choćebuski generalny superintendent dr. Rolf Wischnath je skupinje zdžělił, zo ma so na scěnje noweje generalneje superintendentury tež pripraviti zjawna tafla w delnjoserbskej rěči.

Z wulkej starosću pak přiwzachu přitomni informaciju, zo njeje problem wo trajne přistajenje serbskeho duchowneho Jura Frahnowa přeco hišće spokojaće rozrisane. Hižo loni kónc lěta hrožace wupowědženje wobľubowaneho a woporiwje skutkowaceho delnjoserbskeho předarja je so jenož džakowano někotrym darićelam w starých zwjazkowych krajach wo někotre měsacy wotstorčilo. K dlěšodobnym předewzacam resp. přećam Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč z. t. słuša wudaće nowych delnjoserbskich Spěwarskich, přetož tuchwilu wužiwa so na delnjoserbskich Božich službach přeco hišće Spěwarske z lěta 1915, kiž je farar Bogumił Šwjela za swój čas w Dešnje před zničěnom wuchował. Tež rewiziju za nowowudaće posledni raz před sto a třiceći lětami, w léce 1868, wudaće biblije w delnjoserbskej rěči bychu čłonojo towarstwa rady nastorčili.

Werner Měškank

Z cyrkwinskeho žiwjenja

Swjate pismo. W léce 1996 su so na swěće 19,4 mio biblijow a 12,2 mio Nowych zakonjow rozšěrile. Cyłkownje so 531 mio biblijskich pismow předachu.

Praha. W Českej republice wěri 41 % žonow a 31 % mužow do Boha.

Drježdžany. Wot započatka noweho šulskeho lěta budže so w zakładnych šulach Sakskeje w 1. lětniku tež nabožina wuwučować.

Ličba bjezdomnych w Sakskej přiběra

Drježdžany (epd). Ličba bjezdomnych w Sakskej přiběra. 1996 běchu w cyłku 2 516 bjezdomnych registrowaných, něhdže 400 wjace hač před lětom, rjekny sakski socialny minister Hans Geisler (CDU) 13. měrcy před nowinarjami w Drježdžanach. Wosebje jasnje jewi so to pola džěci. Jich ličba je so w zańdženym léce w přirunanju z



Rentnarske popođnje w Bělej Wodze ze sup. Slegfriedom Albertom.
Foto: Bigonowa

1995 wot 256 na 380 powyšiła. Nastupa to wosebje džěci samokubłacych maćerjow. Předewšěm we Wjerecach a Plauenje je nad přerězkom wjele ludźi bjez hospody.

Zwysěnu ličbu bjezdomnych wujasnja sej Geisler z dolho trajacej zymu, w kotrejž potrjecheni bóle zjawnu pomoc wužichu. Pola nimale dweju třeciny padow je wotnajenski dolh přičina bjezdomnosće, rjekny minister. Dalše přičiny su drogowe chorosće a bjezdžělnosć.

30 mio hr za nowe projekty

Stuttgart (epd). Ewangelski pomocny skutk „Chlěb za swět“ je něhdže 30 milionow hriwnow za spěchowanje 59 nowych wuwučowacych pomocnych projektow w chudšich krajach pripravil.

Čežišćo nowych pomocnych pripravjenjow je z njecylymi 10 milionami hriwnami wuwice na kraju, zdžěli pomocny skutk 21. měrcy w Stuttgarte. Tak podpěraja so w afriskej Keniji štomownje a plahowanje žita a zeleniny w suchich krajinach. W Ekuadorje kubłaja so z pomocu „Chlěba za swět“ kakawowi burja, zo bychu swoju produkciju polěpšili a zo njebychu při zwičnjenju kakawowych bunow wjace na mjezywikowarjow připokazani byli.

Powěšće

Běla Woda. Na rentnarske popođnje našeje ewangelskeje wosady 20. měrcy bě farar Müller serbskeho superintendenta S. Alberta z Budyšina přeprosyl. Wón rozprawješe přitomnym wo swojej džělawosći a zamołwitosći z ewangelskimi Serbami. Woni sluchachu tež na kompozicije K. A. Kocora 12. junija wobdžěli so sup. Albert zaso na našim popođnju. Přitomni běchu tež Serbja z něhdžeje Čelnjanskeje wosady a z Miłoraza. Wšitkim so popođnje lubješe.

E. Bigonowa

Diakoniski skutk džělowe městna wottwari

Drježdžany (epd). Hladajo na lutowanske naprawy w socialnym wobľuku dyrbi sakska diakonija džělowe městna wottwarić. Wosebje potrjechi to džělo z wysydłencami, pomoc zbrašenym a poradžowanje wo drogach, rjekny wotrjadnik za socialne služby Eberhard Pampel 12. měrcy před žurnalistami w Drježdžanach. Šmórnjenje wosebitych srědkow a skrótšenje přidawkow zwjazka, krajow a komunow powjedže k „wotsunjenju socialneho džěla“ w Sakskej.

Mnohe ABM-městna nje-móža so podlěšić, přida ⇨

Pampel. Diakonija njewobsedži dosć swójskich srědkow, zo by džěło dale wjedła. Ličba sobudźěłaćerjow w džěle z wusydlencami je w zańdženym léće wot 40 na 25 spadnyła. Poradźowarnja w Dippoldiswaldze dyrbyješe so hižo kónc léta zawrěć.

Pola poradźowanjow za zbrašenych su so hižo 12 ABM-městnow šmórnyli, rjekny Pampel. Mnohe džělowe městna dyrbjaja so na džělnje městna přeměnić. Křesćanski zwjazk za čělnje zbrašenych je tehodla w eksistenciji wohrožen.

Tež při pomocy pola drogowych choroscow maja so dla skróćenja pjenježnych srědkow poradźowarnje zawrěć, doda teologa.

Statnocyrkwinske zřěčenje plaćiwe

Podstupim (epd). Zřěčenje mjez krajom Braniborska a ewangelskej cyrkwi tuteho kraja je plaćiwe. Kulturny minister Steffen Reiche (SPD) a Berlinski konsistorialny prezident Uwe Runge ratifikowastaj 27. měrca 20stronske zřěčenje. Wono wopisuje prawa cyrkwjow, rjaduje statne financne wukony zastaranju fararjow kaž tež wudźerženje pomnikoškitnych cyrkwinich twarjenjow a garantuje škit cyrkwinich swjatych dnjow.

Za zastaranje fararjow a wudźerženje twarjenjow plaći stat po tutym lětnje 22 milionow hriwnow. Wuzraznje wuspinkowane je w

zřěčenju podawanje nabožiny. Tu ma so wuslědk cyrkwiniskeje skórzby přeciwo krajnemu šulskemu zakonjej před zwjazkowym wustawowym sudnistwom wočaknyć.

Zapisane su porno temu cyrkwiniske sobuskutkowanske prawa w rozhłosu, pola pomnikoškitna a na uniwersitach. Zřěčenje zaruča k temu škit dušepastyrského a spowědného potajnstwa, prawo, wudźeržec swójske wu- a dalekubłanišća kaž tež statne připóznaće cyrkwinich wukubłanskich wopismow. Dalše dypki zřěčenja nastupaja dušepastyrstwo w jastwach a statnych domach a chorownjach. Na zřěčenju su wšitke ewangelske krajne cyrkwy wobdžělene, kiž maja wosady w Braniborskej.

Telefoniske dušepastyrstwo

W Auerbachu, Budyšinje, Drježdžanach, Kamjenicy a Zwickauje wobsteja z časami hižo možnosće anonymneje rozmołwy wo čězach a problemach žiwjenja. Dokelž pak přeco wjace tutu službu diakonije wužiwaja, maja so dalši čestnohamtscy sobudźěłaćerjo dobyć a za tute džěło wukublać, zo by služba telefoniskeho dušepastyrstwa wodnjo a w nocy možna byla. Za to je w kóždym horjeka mjenowanym měsće někak 80 sobudźěłaćerjow trěbnych. Nimo teho ma so w Lipsku dalša centrala za to wutworit. Srědki za wukublanje maja so přez zběrku ewangelskej cyrkwi wot 2. do 11. meje za džěło diakonije zwjesć.

Zřěčenje za wušo zhromadne džěło

Praha (epd). Ewangelska cyrkej čěskich bratrow a presbyterianska cyrkej Koreje chcetaj w přichodže wušo zhromadnje džělać. Wobě wuznašej so k „jednoće cyrkwy w Knjezu“ a k zhromadnej misionarskej zamołwitosći za cyłe člo-



wjestwo, rěka w 21. měrca w Praze wozjewjenym zřěčenju. Tuto bě synodalny senior čěskich bratrow, Pavel Smetana, spočatk měrca w Južnej Koreji podpisał.

W dokumenće wuzjednaštej wobě cyrkwi mjez druhim wuměnu fararjow a la-

kow kaž tež profesorow a studentow teologije. Wyše toho chcetaj so mjez sobu w cyrkwinich podawkach a wuwučach informować. Čěscy bratřa zawjazuja so nimo teho, zasadžować so za džělene swójby a měř w Koreji.

Přepróšujemy

03.05. – sobota

14.30 hodž. wosadne popołdnje w Hrodzišću (sup. Albert)

04.05. – 5. njeđzela po jutrach

10.00 hodž. kemše z konfirmaciju a z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

13.30 hodž. kemše w Budestecach (sup. Albert)

10.05. – sobota

15.00 hodž. wosadne popołdnje w Barće (sup. Albert)

11.05. – 6. njeđzela po jutrach

8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (farar Malink)

9.30 hodž. kemše w Połpicy (sup. Albert)

14.05. – sřjeda

15.00 hodž. wosadne popołdnje we Wochozach (sup. Albert)

18.05. – 1. dzeń swjatkow

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)

19.05. – 2. dzeń swjatkow

9.30 hodž. delnjoserbske kemše w Turjowje (předar Frahnaw)

9.30 hodž. kemše w Rakecach (farar na w. Feustel)

10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)

24.05. – sobotu

14.00 hodž. wosadne popołdnje w Bukecach (sup. Albert)

28.05. – sřjeda

15.00 hodž. wosadne popołdnje w Minakale (sup. Albert)

31.05. – sobota

15.00 hodž. wosadne popołdnje w Delnim Wujědzde (sup. Albert)

01.06. – 1. njeđzela po swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)

13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Serbska předarśka konferenca. – Domowina-Verlag GmbH, Tuchmacherstraße 27, 02625 Bautzen. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Jerjowa 15, 02625 Budyšin, tel. 03591/481280. – Sadźba: Serbske Nowiny Budyšin, čísć: Serbska čišćernja tzwr w Budyšinje. – Wuchadźa jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1 000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 85 550 000